

Posudek školitele na bakalářskou práci Aleny Kotšmídové **Romány deziluze a zrání**

V bakalářské práci Aleny Kotšmídové se vedle sebe ocitají tři romány (Santa Lucia, Ivův román, Stříbrný vítr) z času konce století, přelomu století a počátku století, romány, které vzdor své jedinečnosti (rozdílnosti tematické i autorských poetik) lecos sbližuje, například soustředěné sledování subjektivity vystavené skutečnosti (okolnostem) namnoze zraňující, tudíž i deziluzivnímu prožitku, jenž aktivizuje duševní děj (dění v duši) a žádá si tudíž zvnitřnění vypravěčské perspektivy a spolu rozvolnění románové stavby (ne-dramatické), právě tak jako oslabení epičnosti. Mohu zde podat svědectví, že autorka, jako by stržena onou soustředěností a procesuálností, s níž je tu mladý hrdina uchopován, sama se dlouhodobě vcitřovala do měnlivé lidské zkušenosti, prožitků, stavů apod., jimiž autoři zkoumaných románů nechali své hrdiny procházet. Činila tak zejména proto, aby doložila a vyhodnotila jejich funkci a význam pro iluzivní a deziluzivní fázi obrazu zrání. Polarita iluze – deziluze sice nezakládá žánrový typ, tvoří však integrální součást (složku) narativů, které tvoří jistou rozpoznatelnou vývojovou linii – potlačené epičnosti ve prospěch vyjádření emocionality, reflexivity a sebereflexe.

Alena Kotšmídová nepřistoupila k vybraným románovým dílům Mrštíka, Sovy a Šrámka (tedy prozaika s výtvarnými sklony a dvou lyriků) vybavena nějakou teoreticky kodifikovanou metodologií. Svoji „metodu“ si utvářela jako by v průběhu pozorného a opakovaného čtení, provázeného (a motivovaného) snahou porozumět každému záchvěvu hrdinova nitra, každému protimluvu, každé krizi, každému novému impulzu...Zdá se mi, že toto bedlivé zkoumání textu z hlediska proměn ústřední subjektivity vychází lépe v případě spíše lineárně vystavěných próz (Mrštík, Sova). Uplatněný interpretační přístup se poněkud problematizuje v případě Stříbrného větru, který je sice utvořen z relativně samostatných kapitol (sám autor přiznal improvizovanost stavby), ale sama erotická zkušenost Ratkinova se vyznačuje značnou rozmanitostí (má více podob) a autorův náznakový styl mnohé smlčuje a zatajuje. Šrámek je prostě tematicky i stylově mnohem rozmanitější a různorodější než Sova (lyrický vznět kupříkladu střídá expresivita naturalistické ražby).

Pokud v autorce přijmeme a doceníme citlivou a kultivovanou vykladačku, nepostrádající i jistou míru odborné fundovanosti, doceníme též přínosnost její práce v tom, do jaké míry umožňuje zasvěcující ponor do všech tří textů, jimiž nás tato vykladačka jako by provází, aniž se dopouští zjednodušení či zkreslení. Pokouší se rovněž několikrát o srovnání, které si ovšem v tomto případě může čtenář jejího výkladu vytvářet i sám.

Vzhledem k tomu, že jsem byla svědkem poctivého zápolení Aleny Kotšmídové s interpretováním zkoumaných narativů, které se v kontextu české literatury pokoušely o funkční uplatnění vnitřní perspektivy, nemohu předkládanou práci neocenit jako samostatný a přínosný příspěvek k poznávání proměn v pojmání románového tvaru.

Práci doporučuji k obhájení.

Doc. Marie Mravcová